

Dosarul nr. 3ra-386/19

Instanța de fond: Judecătoria Chișinău, sediul Rîșcani – O. Țurcan

Instanța de apel: CA Chișinău – A. Bostan, A. Pahopol, V. Negru

ÎNCHEIERE

20 februarie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele completului, judecătorul
judecătorii

Mariana Pitic
Iurie Bejenaru
Maria Ghervas

examinând admisibilitatea recursului declarat de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender,

în cauza civilă la cererea de chemare în judecată depusă de către Inna Nazarenco împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender, intervenient accesoriu Comisia Electorală Centrală cu privire la constatarea faptului încălcării legislației electorale, anularea hotărârii nr.58 din 06 februarie 2019, obligarea de a valida semnăturile declarate neautentice din listele de subscripție prezentate și de a reexamina demersul de înregistrare a Innei Nazarenco în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlament din partea Partidului „Șor” pentru circumscripția electorală uninominală, nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender,

împotriva deciziei din data de 17 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău, prin care s-a respins apelul declarat de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender, s-a menținut hotărârea din data de 12 februarie 2019 a Judecătoriei Chișinău, sediul Rîșcani,

constată:

La 09 februarie 2019 Inna Nazarenco a depus cerere de chemare în judecată împotriva Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender, intervenient accesoriu Comisia Electorală Centrală privind constatarea faptului încălcării legislației electorale de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender în latura refuzului de a o înregistra pe Inna Nazarenco în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlament pentru circumscripția electorală uninominală nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender, prin excluderea semnăturilor din listele de subscripție prezentate, pe motiv de neautenticitate, anularea hotărârii nr. 58 din

data de 06 februarie 2019 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender cu privire la cererea de înregistrare a Innei Nazarenco în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlament pentru circumscripția uninominală nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender, obligarea Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender de a valida semnăturile declarate eronat neautentice din listele de subscripție prezentate și de a reexamina demersul de înregistrare a Innei Nazarenco în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlament din partea Partidului „Șor” pentru circumscripția uninominală nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender.

În motivarea cererii de chemare în judecată Inna Nazarenco a indicat că la 29 ianuarie 2019 Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender a adoptat hotărârea nr. 54, prin care a refuzat înregistrarea Innei Nazarenco în calitate de candidat independent la funcția de deputat în Parlament din partea Partidului „Șor” pentru circumscripția uninominală nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender.

La 01 februarie 2019 Inna Nazarenco a depus la Comisia Electorală Centrală contestație, prin care a solicitat anularea hotărârii nr. 54 din data de 29 ianuarie 2019 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender cu emiterea unei noi hotărâri prin care Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender să fie obligat să reexamineze demersul de înregistrare a Innei Nazarenco în calitate de candidat independent pentru funcția de deputat în Parlament din partea Partidului Politic „Șor” în circumscripția electorală uninominală nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender și să verifice repetat autenticitatea semnăturilor din 12 liste de subscripție.

Prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2238 din data de 04 februarie 2019 cu privire la contestația nr. CEC-AP/40 din 01 februarie 2019 s-a admis contestația, s-a anulat hotărârea nr. 54 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender, cu obligarea organului electoral de a reexamina, în termen de 3 zile, cererea privind înregistrarea Innei Nazarenco în calitate de candidat pentru funcția de deputat în Parlament din partea Partidului Politic „Șor” în circumscripția uninominală nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender, luând în considerație recomandările descrise în partea motivantă a hotărârii.

La 06 februarie 2019 Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender a adoptat hotărârea nr. 58 prin care a refuzat repetat înregistrarea Innei Nazarenco în calitate de candidat pentru funcția de deputat în Parlament din partea Partidului Politic „Șor” în circumscripția uninominală nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender.

În opinia Innei Nazarenco hotărârea nr. 58 din 06 februarie 2019 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender este ilegală și neîntemeiată, or, organul electoral, investit cu competența de verificare a listelor de subscripție, a interpretat eronat modul de completare a listelor de subscripție și a autenticității semnăturilor colectorilor (membri

ai grupului de inițiativă) și a exclus în mod neîntemeiat un număr impunător de semnături.

Reclamanta a mai menționat că verificarea modului de completare a listelor de subscripție și autenticității semnăturilor susținătorilor este reglementată de art. 47 - 48 din Codul Electoral și Regulamentul privind modul de întocmire, prezentare și verificare a listelor de subscripție, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 1730 din 03 iulie 2018, care descriu cazurile de validare/invalidare a listelor de subscripție și/sau a semnăturilor, respectiv declararea nulă a listelor de subscripție și/sau nevalabilă a semnăturii susținătorului.

În urma admiterii de către Comisia Electorală Centrală a contestației Innei Nazarenco și dispunerea reexaminării cererii privind înregistrarea Innei Nazarenco în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlament din partea Partidului Politic „Șor” pentru circumscripția uninominală nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender, Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender a reexaminat formal cererea, menținând aceeași soluție.

Caracterul formalist al hotărârii organului electoral se atestă prin citarea defectuoasă a membrilor grupului de inițiativă. Aceștia au fost citați înainte cu câteva ore de desfășurarea ședinței, prin intermediul conducătorului grupului de inițiativă Evghenia Tanasoglo, fapt ce a generat o imposibilitate de a se prezenta, or, aceștia la data respectivă nu erau degrevați de la locul de muncă, care în opinia reclamantei este o circumstanță obiectivă. În cadrul ședinței din 06 februarie 2019 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender s-au prezentat Evghenia Tanasoglo și Vladimir Fiodorov, reprezentant cu drept de vot consultativ al Partidului Politic „Șor”.

Mai mult, Inna Nazarenco a menționat că Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender nu a reexaminat semnăturile contestate, ci doar a pus la vot înregistrarea sau neînregistrarea pretendentului în calitate de candidat la alegerile parlamentare.

Hotărârea Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender inserează date eronate cu privire la faptul că Comisia Electorală Centrală a propus organului electoral de a invita membrii grupului de inițiativă a Innei Nazarenco, pentru a determina veridicitatea semnăturilor colectorilor aplicate pe listele de subscripție, însă la ora fixată s-a prezentat doar avocatul Vladimir Fiodorov.

La caz, prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nu s-a solicitat invitarea membrilor grupului de inițiativă pentru confirmarea veridicității semnăturilor, ci s-a indicat Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender să reexamineze listele cu semnături, pentru a exclude orice dubiu privind dreptul constituțional al solicitantului de a fi ales.

Din punctul de vedere al reclamantei cel mai verosimil barometru în stabilirea autenticității semnăturii este declarația pe proprie răspundere, prin care declarantul garantează veridicitatea semnăturii, sub sancțiunea intervenției legii penale, în cazul în care aceasta nu corespunde adevărului. În speță, nu există o expertiză grafologică, sau o

sentință de condamnare definitivă și irevocabilă, care stabilește caracterul neautentic al semnăturilor aplicate pe listele de subscripție.

Un alt temei, ce denotă ilegalitatea hotărârii contestate, Inna Nazarenco a invocat încălcarea de către membrii Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender a pct. 40 din Regulamentul privind modul de întocmire, prezentare și verificare a listelor de subscripție și anume faptul că în nota informativă lipsește informația cu privire la verificarea autenticității semnăturilor a 306 susținători, nefiind utilizată aplicația SAIS „Alegeri”, acest fapt denotă că fără a fi supuse verificării aceste 306 semnături, din start au fost declarate nevalabile și neautentice.

Prin urmare, concluzia Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender privind declararea semnăturilor nevalabile și neautentice este una eronată, din simplul motiv că autenticitatea semnăturilor susținătorilor putea fi făcută doar după verificarea nemijlocită a acestora.

Reclamanta a conchis că prin refuzul repetat de înregistrare în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlament în circumscripția uninominală nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender i-a fost îngădit abuziv dreptul de a fi aleasă, drept garantat de art. 38 din Constituția Republicii Moldova.

Prin hotărârea Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani din data de 12 februarie 2019 s-a admis cererea de chemare în judecată declarată de către Inna Nazarenco, s-a anulat hotărârea nr. 58 din 06 februarie 2019 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender, s-a obligat Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender să valideze semnăturile din listele de subscripție cu numărul 028398, 028399, 028402, 028405, 038603, 038604, 038606, 038602, 028396, 028397, 028400, 028404 și să reexamineze demersul de înregistrare a Innei Nazarenco în calitate de candidat la funcția de deputat în Parlament din partea Partidului „Șor”, pentru circumscripția electorală uninominală nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender.

Curtea de Apel Chișinău prin decizia din data de 17 februarie 2019 a respins apelul declarat de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender, a menținut hotărârea din data de 12 februarie 2019 a Judecătorei Chișinău, sediul Rîșcani.

Împotriva deciziei instanței de apel, la data de 18 februarie 2019 a depus recurs Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender, prin care a solicitat casarea deciziei din data de 17 februarie 2019 a Curții de Apel Chișinău cu menținerea hotărârii nr. 58 din 06 februarie 2019 a Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender.

În motivarea recursului Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender a menționat dezacordul cu decizia adoptată, indicând că la emiterea hotărârii nr. 58 din 06 februarie

2019 Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomine nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender a respectat prevederile legislației electorale.

Recurentul a indicat că ca rezultat al verificării listelor de subscripție, atât sub aspect cantitativ cât și calitativ, a servit elaborarea unei note informative prevăzute de pct. 44 din Regulamentul privind modul de întocmire, prezentare și verificare a listelor de subscripție aprobat prin hotărârea CEC nr. 1730 din 3 iulie 2018.

Astfel, în rezultatul verificării de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomine nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender a exigențelor legale înaintate vis-a-vis de informația regăsită în listele de subscripție, precum și în rezultatul verificării electronice prin intermediul programului SAIS „Alegeri” au fost stabilite încălcări ale legislației electorale și anume semnăturile aplicate pe listele de subscripție de către colecții Verici Marina, Șohireva Liuba, Gorbei Nelli nu corespund, atât semnăturilor aplicate în lista membrilor grupului de inițiativă, cât și semnăturilor aplicate de către aceștea în actele de identitate. Prin urmare, constatarea încălcărilor sus-menționate duce la nulitatea listelor de subscripție prezentate.

Un alt argument în susținerea legalității hotărârii nr. 58 din 06 februarie 2019 recurentul a mai indicat că considerentele descrise în partea motivată a hotărârii Comisiei Electorale Centrale nr. 2238 din data de 04 februarie 2019 cu privire la contestația nr. CEC-AP/40 din 01 februarie 2019 sunt cu titlu de recomandare, nefiind stipulată o normă expresă juridică. Astfel, depunerea declarațiilor suplimentare nu este o procedură expresă prevăzută de legislația electorală. Mai mult, solicitarea de către organul electoral a documentelor suplimentare poate fi calificată ca o depășire a atribuțiilor membrilor Consiliului Electoral al Circumscripției Electorale Uninomine nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender stabilite de Codul electoral.

Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomine nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender a mai menționat că potrivit bazei de date SIAS „Alegeri” la introducerea listelor de subscripție, în cazul când aceste liste sunt semnate de alte persoane decât membrii grupului de inițiativă, aceste liste din start sunt trecute ca fiind nule de însăși aplicația respectivă. Astfel, nu poate fi reținut ca fiind întemeiat argumentul Innei Nazarenco că în nota informativă lipsește informația cu privire la verificarea autenticității semnăturilor a 306 susținători, prin aplicația SIASA, ori o careva inițiere a introducerii datelor susținătorilor potențialilor candidați nu este posibilă. Necorespunderea semnăturilor din lista membrilor grupului de inițiativă cu semnăturile din listele de subscripție duce la nulitatea acestora.

Recurentul susține în continuare că potrivit legislației în vigoare cele 12 liste de subscripție corect au fost declarate nule, lipsite de valabilitate.

La 20 februarie 2019 Inna Nazarenco, reprezentată de avocatul Vadim Banaru a depus referință la cererea de recurs declarată de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomine nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender, prin care a solicitat declararea recursului inadmisibil.

În conformitate cu prevederile art. 74 alin. (7) al Codului electoral recursul se examinează în termen de 3 zile de la primirea dosarului în cauză.

Conform art. 73 alin. (7) al Codului electoral contestațiile depuse la instanțele de judecată se examinează în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și ale Legii contenciosului administrativ.

Prin prisma art. 74 alin. (6) al Codului electoral rezultă că decizia instanței de apel poate fi contestată cu recurs în termen de o zi de la pronunțare.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la data de 17 februarie 2019.

Calea de atac în ordine de recurs a fost demarată de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender în interiorul termenului legal, ori la data de 18 februarie 2019, prin intermediul poștei electronice cererea de recurs a fost recepționată de către Curtea Supreme de Justiție, fapt confirmat prin amprenta sigiliului aplicat pe extrasul din poșta electronică, iar recursul în original a fost depus la data de 19 februarie 2019.

Conform art. 30 alin. (3) al Legii contenciosului administrativ nr. 793 din data de 10 februarie 2000 recursul se judecă în condițiile Codului de procedură civilă.

Examinând temeiurile de admisibilitate ale recursului în raport cu materialele cauzei civile, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că recursul declarat de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender este inadmisibil din următoarele considerente.

Verificând motivele de casare, invocate în recurs, completul Colegiului atestă, că recurentul indică argumente ce țin de dezacordul cu felul în care instanțele de judecată au apreciat înscrisurile probatorii și au constatat circumstanțele cauzei. Nu pot fi reținute ca temei de admisibilitate aceste argumente, deoarece țin de reaprecierea probelor, fapt inadmisibil în recurs.

Conform regulilor din Secțiunea a 2-a din Capitolul XXXVIII al Codului de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Recursul exercitat conform secțiunii a 2 - a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procesual, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Astfel, completul Colegiului constată că argumentele invocate în recurs nu pot constitui temei de casare a deciziei recurate, or, acesta nu se încadrează în cele expres stabilite la art. 432, alin. (2), (3) și (4) al Codului de procedură civilă.

În conformitate cu prevederilor art. 432, alin. (1) al Codului de procedură civilă părțile și alți participanți la proces sunt în drept să declare recurs în cazul în care se invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procesual.

Aliniatele (2) și (3) ale aceluiași articol prevăd exhaustiv cazurile în care se consideră că normele de drept material sau de drept procedural au fost încălcate sau aplicate eronat, iar alin. (4) stabilește că săvârșirea altor încălcări decât cele indicate la alin. (3) constituie temei de declarare a recursului doar în cazul și în măsura în care

acestea au dus sau ar fi putut duce la soluționarea greșită a cauzei sau în cazul în care instanța de recurs consideră că aprecierea probelor de către instanța judecătorească a fost arbitrară, sau în cazul în care erorile comise au dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului.

În conformitate cu art. 433, lit. a) al Codului de procedură civilă cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432, alin. (2), (3) și (4).

Totodată, potrivit jurisprudenței CEDO, recursul trebuie să fie efectiv, adică să fie capabil să ofere îndreptarea situației prezentate în cerere, la fel recursul trebuie să posede puterea de a îndrepta în mod direct starea de lucruri, pe când în recursul declarat de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender asemenea aspecte nu se regăsesc.

În speță, completul Colegiului menționează că recursul în cauză conține obiecții de fapt și de drept, care deja au fost studiate și verificate de către instanțele de judecată, primind o apreciere corespunzătoare.

În consecință, nu există aparența unei încălcări a dreptului recurentului la soluționarea tuturor argumentelor cu privire la judecarea cauzei în apel, în modul în care este garantat de art. 6 § 1 al Convenției.

Drept urmare, se reține că argumentele invocate de recurent nu pot constitui temei de admisibilitate a recursului, deoarece nu denotă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normei de drept material sau a normei de drept procesual, așa cum formal invocă recurentul și, respectiv, nu constituie temei de casare a deciziei recurate.

Din considerentele menționate instanța de recurs ajunge la concluzia de a considera recursul declarat de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender inadmisibil.

Conform celor expuse, în temeiul art. 431, alin. (1) și (2), art. 433, lit. a), 440, alin. (1) și (1¹) ale Codului de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

dispune:

Recursul, declarat de către Consiliul Electoral al Circumscripției Electorale Uninomiale nr. 48, orașul Slobozia, municipiile Tiraspol și Bender, se consideră inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președintele completului,
judecătorul

Mariana Pitic

judecătorii

Iurie Bejenaru

Maria Ghervas